

Stručni rad

MEĐUVRŠNJAČKO DRUŽENJE PRVAŠA S UČENICIMA 7. RAZREDA OSNOVNE ŠKOLE

Petra Hribernik
Osnovna škola Sladki Vrh, Slovenija

Sažetak

Ljudi su po prirodi socijalna bića kojima su za njihovo postojanje potrebni drugi ljudi. S njima se druže, surađuju i ostvaruju međusobnu pomoć. Kroz igru, razne aktivnosti i druženje učenici uče o toleranciji i prihvaćanju različitosti, međusobno sudjeluju, pomažu jedni drugima, igraju se, razmjenjuju znanja i iskustva te pritom razvijaju komunikacijske i socijalne vještine. Dakle, međuvršnjačko učenje predstavlja važan dio obrazovnog procesa kao značajan alat za socijalizaciju osnovnoškolske djece u suvremenom dobu.

Ključne riječi: osnovna škola, druženje, praktične aktivnosti, međusobna pomoć

1. Uvod

Ljudi su po prirodi socijalna odnosno društvena bića kojima su za njihovo postojanje potrebni drugi ljudi. S njima se druže, surađuju i ostvaruju međusobnu pomoć. Aktivnosti u obliku igre, isprepletene motoričkim (kretnim) aktivnostima koje uključuju element pozitivnog očekivanja i zabave, ključnog su značaja prilikom uspostavljanja unutarnje motivacije za rad i učenje. Kretanje i igra pomažu u oslobađanju napetosti i energije. Učenje kroz provedbu motoričkih (kretnih) igara odnosno tjelesnu aktivnost omogućuje trajnije znanje i potiče kritičko razmišljanje. Učenici uče o toleranciji i prihvaćanju različitosti, međusobno surađuju, pomažu jedni drugima te razvijaju komunikacijske i socijalne vještine. Na ovaj način razvijaju i temeljnu civilizacijsku dužnost svakog društva, odnosno brigu za dobrobit, učenje i razvoj mlađih generacija. Predstaviti ću vam primjer dobre prakse koji smo proveli zajedno s učiteljicama naše osnovne škole uz suradnju učenika prvih i sedmih razreda. Osigurali smo raznovrstan, zanimljiv i dinamičan način učenja.

2. Tijek aktivnosti

Povodom provedbe Dječjeg tjedna, učiteljice su učenicima obogatile dan spektrom aktivnosti u kojima su sudjelovali učenici 1. in 7. razreda. Svrha druženja bila je da učenici usvoje odnosno nauče jedni od drugih različite vještine, primjerenu komunikaciju i suradnju te izgrade dobre međusobne odnose na razigran i zabavan način.

3. Ciljevi aktivnosti

Za ove aktivnosti zadali smo si sljedeće ciljeve:

- ponuditi učenicima sigurno okruženje, bogato mogućnostima učenja i sadržajima koji omogućuju iskustveno učenje,
- razvoj socijalnih i komunikacijskih vještina koje bi omogućile ugodnu i zabavnu suradnju te učenje,
- razvoj strategija neformalnog učenja učenika kao sudionika,
- zabavna interakcija kroz igre i zadatke.

Međuvršnjačko učenje zahtijeva od učenika sudjelovanje u aktivnostima i razvijanje vještina suradnje, koje pružaju praksu i potrebne vještine timskog rada. Kroz praktično učenje učenici postaju dio zajednice učenja u kojoj svatko ima svoj udio. U našem primjeru dobre prakse autoritet učitelja ostao je u drugom planu, tako da učenicima nismo zadavali specifične ciljeve niti na bilo koji drugi način aktivno intervenirali u dinamiku zadataka i igara. Dinamika njihove interakcije prepuštena je samim učenicima. Zadatak nas, učiteljica i učitelja, bio je pažljivo pripremiti tijek aktivnosti i promatrati učenike u njihovoj interakciji kroz igre i aktivnosti.

4. Provedba aktivnosti

Učiteljice su za učenike pripremile bogat set igara i različitih zadataka koji su osmišljeni tako da budu primjereni za starije i mlađe učenike. Igre i zadaci postavljeni su u školsko okruženje. Zadatak starijih učenika bio je objasniti i po potrebi demonstrirati zadatke mlađim učenicima na što jednostavniji i prilagođeniji način. Nakon zajedničkog uvodnog objašnjenja, učenici su se podijelili u skupine

prema svojim željama, a prije početka igara najprije su se međusobno upoznali. U tu svrhu koristili su igricu Zeleni krokodil:

Zeleni krokodil

Učenici se rasporede tako da sjednu ukруг. Netko iz skupine izgovori svoje ime i kaže susjedu (drugaru pored sebe): „Ti si krokodil.“ („Ja sam Francka, a ti si zeleni krokodil.“). Susjed (krokodil) izgovori svoje ime i kaže sljedećem: „Ti si zeleni krokodil.“ Igra traje toliko dugo dok svi sudionici ne izgovore svoja imena. Učenik koji izgovori ime pogleda svog susjeda u lice.

Učenici su prema uputama slijedili redoslijed zadataka i igara. Sedmaši su učenicima prvih razreda (prvašićima) na svakoj stanici objašnjavali i demonstrirali zadatke i igre, a potom su ih izvodili i rješavali zajedno sa svojim drugarima. Ukupno je osmišljeno petnaest zadataka. Dinamiku izvedbe igara i rješavanja zadataka određivala je svaka skupina zasebno.

Primjeri zadataka:

Slika 1. Igrе loptom

Slika 2. Igra križić – kružić

Slika 4. Prometni znaci i pravila

Slika 3. Izrada kape od časopisnog papira

Slika 5. Pravilno vezanje uzica na cipelama

Slika 6. Učenje plesa

5. Zapažanja i saznanja

- Učenici su vrlo dobro prihvatili aktivnosti. Nakon početnog upoznavanja, stariji učenici su kroz igru Zeleni krokodil brzo svladali početnu nelagodu mlađih učenika te ih prihvatili u svoje društvo.
- Stariji učenici rado su se brinuli o mlađim učenicima tijekom igara, tako da su se oni, unatoč nepoznavanju starijih učenika, odmah uključili u igre s njima. Mlađi su bili vrlo zadovoljni njihovom brigom, ali i ponosni što se mogu pridružiti svojim starijim drugarima u igri.
- Interakcija je bila spontana i neusiljena. Na početku provedbe igara među starijim učenicima primijetili smo manju dozu nesigurnosti. Naime, tražili su primjeren način i razinu komunikacije prilagođene mlađim učenicima, što je i razumljivo s obzirom na to da oni još ne posjeduju dovoljno razvijene vještine odgovarajuće socijalne interakcije.
- Tijekom sudjelovanja u aktivnostima, kod mlađih učenika bili su izraženiji igra i druženje, dok su kod starijih učenika briga i odgovornost za učenike nižih razreda bile u prvom planu.
- Zahvaljujući brizi o mlađima koju su pokazali stariji učenici, brzo su izgrađeni povjerenje i povezanost školaraca s njihovim „starateljima”.

Bilo je zanimljivo promatrati učenike tijekom njihove suradnje i međusobnog pomaganja. Sedmaši su vrlo odgovorno i s entuzijazmom prihvatili svoj zadatak, dok su ih prvašići pratili sa zanimanjem, usvajajući zanimljive nove sadržaje.

6. Zaključak

Prvašići su s velikim oduševljenjem ispričali kako su upoznali nove prijatelje iz sedmih razreda, koji su ih pohvalili za uspješno sudjelovanje u aktivnostima. Mlađi učenici savršeno su se snašli i prilagodili novoj situaciji. Sedmaši su se osjetili korisnima i uvidjeli da imaju sposobnosti vođenja i usmjeravanja svojih mlađih drugara. Zahvaljujući ovoj uspješnoj suradnji, uveli smo praksu sudjelovanja prvašića sa sedmašima tijekom rekreativnih odmora. Mlađi učenici vrlo rado dijele s njima svoja školska iskustva. U svakom slučaju, ovaj oblik međuvršnjačkog druženja namjeravamo provoditi i u budućnosti, jer smatramo da su se učenici međusobno čvrsto povezali i naučili mnogo novoga. Biti spreman na prilagodbu i prihvatiti druge nije uvijek tako jednostavno. Važno je razvijati drugačije metode i oblike rada koji omogućuju ovakvu interakciju učenika različitih dobnih skupina. Zahvaljujući ovako osmišljenoj dinamici rada, omogućujemo fleksibilnu metodičku, prostornu i vremensku organizaciju nastave, te ujedno razvijamo pozitivnu sliku o sebi, odgovornost za druge, samopouzdanje, komunikacijske vještine i druge socijalne vještine kod učenika. Učenici koji se na ovaj način povezuju sa svojim školskim drugarima, kao sudionici međuvršnjačkog druženja, imaju unutarnju motivaciju, ostvaruju autentičnu komunikaciju i usvajaju socijalne vještine kroz iskustveno učenje. Živimo u vremenu izuzetnog napretka i stalnih promjena s kojima moramo ići u korak. Svatko uči na svoj način. Usvajanje novih sadržaja i vještina zapravo je cjeloživotno učenje. Učimo kroz međusobne odnose. Mnoga životna iskustva mogu se steći isključivo kroz odnose s drugim pojedincima.

7. LITERATURA

- [1.] Cimerman Petrovič P., Dolamič Z., Kociper A., Novak N. (2007). Od „prepira“ k strpnosti. Priročnik za razvijanje socialnih in komunikacijskih veščin.
- [2.] Zavod Republike Slovenije za šolstvo (2022). Opazovati, povezovati, sodelovati, učiti se drug od drugega.
- [3.] Založba univerze na Primorskem. Dostupno na: <http://www.hippocampus> [Pristupljeno 26.8.2020.]. Zbornik povzetkov strokovne konference. Spodbujanje učinkovitega učenja.